

10 gr.

ABC

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 281 A

Warszawa, środa 21 września 1938 r.

Rok XII

Strzały pod Seidenberg i Neuhausel

Krwawe starcia na pograniczu

Czeski budynek celny w płomieniach

BERLIN, 20. 9. Donoszą z pogranicza czeskiego o licznych zaciągach, jakie się tam wydarzyły. W poniedziałek wieczorem do Seidenberg nadeszły wiadomości, że do Berzdorf na terenie Sude-tów przybył silny oddział czeskiej milicji komunistycznej, prze-branej w mundury wojskowe. Od-dział ten miał zaatakować obóz uchodźców na terenie Rzeszy w Seidenberg i uprowadzić niektó-rych uchodźców.

NARUSZENIE GRANI-CY NIEMIECKIEJ?

Około godz. 3-ej nad ranem niemiecka straż graniczna zaob-serwowała po stronie czesko-słowackiej posuwanie się oddziału, złożonego z kilkuset ludzi, w kie-runku granicy. Gdy oddział zna-ladł się na wysokości czeskiego budynku celnego, zaczęto ostrze-liwać budynek niemieckiej straży granicznej i urząd celny. Jednocześnie drugi oddział skierował się wprost na Seiden-berg. Oddział ten przekroczył granicę o godz. 3.30 nad ranem. Niemiecka straż graniczna nie dopuściła napastników do mia-sta, mimo to jednak ostrzeliwali oni miasto w ciągu godziny og-niem karabinów ręcznych i ma-szynowych.

17 RANNYCH

Ofiarą tych strzałów padło 2 ciężko rannych, a 15 leż. Wszy-scy ranni są członkami straży granicznej.

Jak słychać, padły też ofiary i po stronie czeskiej. Liczba ofiar nie może być ustalona, gdyż Cze-si, wycofując się, zabrali z sobą rannych.

STRZAŁY DO UCHODŹCÓW

BERLIN, 20.9. Z pogranicza niemiecko - czeskiego donoszą, że dziś rano około godz. 4.30 doszło do strzelaniny pomiędzy czeską strażą graniczną, która otworzyła ogień na uchodźców niemiecko-sudeckich, a Niemcami sudeckimi, którzy wraz z innymi uchodźca-mi usiłowali dostać się na teryto-rium Rzeszy.

Uchodźcy, w tej liczbie wiele kobiet i dzieci, pochodzący głów-nie z Gross-Aupa i Klein-Aupa, rzucili się na ziemię, gdyż z cze-skiego budynku celnego otworzo-no ogień z karabinów ręcznych i maszynowych, i pełzając, starali się dotrzeć na teren Rzeszy.

WALKA POD URZĘDEM CELNYM

Koło godz. 5.15 znowu dano ognia do uchodźców od strony Neuhausel. Na ogień ten odpo-wiedziało 9 żołnierzy niemiecko-

Pogoda słoneczna

Przewidywany przebieg pogody w dniu 21 b. m.
Pogoda słoneczna o większym za-chmurzeniu na południu i zachodzie kraju. W Małopolsce wschodniej mo-żliwy deszcz. Temperatura w ciągu dnia około 20 st. Słabe lub umiarko-wane wiatry, przeważnie południowe.

sudeckich z pułku piechoty w Trautenaau, którzy ruszyli na czeski budynek celny, skąd szedł najsilniejszy ogień karabinów

Pokój angielsko-arabski proponuje emir Syrii

STAMBUŁ, 20. 9. Jak donosi prasa stambulska, premier Syrii Dżemil Mardam, bawiący obec-nie w Paryżu, zaproponował rze-komo rządowi brytyjskiemu swe pośrednictwo celem zlikwidowa-nia terrorku arabskiego w Pale-stynie.

Mardam bey jest rzekomo upo-ważniony do uczynienia tej pro-pozycji przez b. wielkiego muftie-go Jerozolimy, Emina al Hussein-i, który wysuwa projekt swego powrotu do Palestyny i powoła-nia z powrotem do życia naczel-nej rady arabskiej.

maszynowych i rzucili nań gra-naty ręczne, powodując pożar budynku.

15 żołnierzy czeskich z 2 ka-rabinami maszynowymi, znajdu-jącymi się obok budynku, cofnę-ło się wówczas w kierunku Neu-haeusel, pozostawiając w płoną-cym urzędzie celnym zabitego od wybuchu granatów żandarma.

JEŃCY

Jeden żandarm czeski i jeden urzędnik skarbowy, którzy z pod-niesionymi do góry rękami wy-szli z budynku celnego, zostali przez żołnierzy sudeckich rozbro-jeni i wzięci do niewoli.

Uchodźcy skorzystali z krót-kiej przerwy ogniowej, aby szyb-ko dostać się na terytorium Nie-

miec. Żołnierze sudeccy przeszu-kali jeszcze płonący budynek celny, po czym skierowali się wraz z jeńcami na teren Rzeszy. Obaj jeńcy wyrazili życzenie, by internowano ich na terytorium niemieckim.

OGIEŃ TRWAŁ DO RANA

O godz. 7 zjawił się po stronie

czeskiej większy oddział żołnierzy czeskich z karabinami maszyno-wymi, który ostrzeliwał ruiny czeskiego budynku celnego i nie miecką stację celną. Ogień ustał dopiero około godz. 8. Po stronie niemieckiej stwierdzono liczne ślady kul. Spośród uchodźców ranne zostały 3 kobiety i troje dzieci.

Praga gra na zwłokę

Ani tak, ani nie

nie odpowie rząd czeski

PRAGA, 20. 9. Rada ministrów zebrała się ponownie o godz. 10.30 rano, celem kontynuowania prze-rwananych wczoraj obrad w sprawie projektu angielsko - francuskie-go. Przewiduje się, że w czasie

dzisiejszych obrad rada ministrów otrzyma od posłów czeskosłowac-kich z Berlina i Paryża dalsze wy-jaśnienia mocarstw. Jak wiadomo, posłowie ci otrzymali od swego rządu polecenie zwrócenia się do

rządów mocarstw zachodnich w sprawie tych wyjaśnień. Oczekuje się, że obrady rady ministrów prze-ciągną się do późnego popołudnia. Po zakończeniu obrad ukazać się ma krótki i zwięzły komunikat.

Koła miarodajne zachowują na-dal ścisłą dyskrekcję co do przebie-gu wczorajszych i dzisiejszych ob-rad gabinetu, dementując wszel-kie przedwczesne doniesienia na ten temat prasy zagranicznej. przede wszystkim zaś angielskiej.

Jak podaje oficjalny komuni-kat CTK powzięcie ostatecznych decyzji nastąpi dopiero po prze-prowadzeniu rokowań dyploma-tycznych z rządem francuskim i angielskim oraz po dokładnym roz-

ważeniu sytuacji wspólnie z prze-dstawicielami stronniectw politycz-nych kraju.

W decyzji swej — głosi komu-nikat — rząd weźmie pod uwagę zarówno żywotne interesy repu-bliki, jak i interesy wszystkich jej narodowości.

W kołach zbliżonych do mini-sterstwa spraw zagranicznych o-świadczają, że nie należy na razie liczyć się z formalnym przyjęciem, lub też tymbardziej odrzuceniem propozycji francusko - brytyj-skiej.

Wskazuje się ponadto, że przy-jęcie propozycji francusko - bry-tyjskiej w jej obecnym brzmieniu byłoby sprzeczne z konstytucją kraju, na którą przysięgał zarów-no prezydent Benes, jak i wszy-scy ministrowie.

W oświadczeniach tych przebi-ja wyraźne dążenie do przewleka-nia sprawy.

Premier węgierski w Berchtesgaden

BERLIN, 20. 9. Premier wę-gierski Imre dy i minister spraw zagranicznych Kanya, jak infor-mują z kół politycznych, odbyli w środę z kanclerzem Hitlerem w Berchtesgaden rozmowę, w której wziął również udział mini-ster spraw zagranicznych von Ribbentrop.

Służba wojskowa maturzystów

Ministerstwo Spraw Wojsko-wych podaje do wiadomości po-borowych z cenzusem — tego-rocznych maturzystów, którzy w bieżącym roku byli powoływani do odbycia służby pracy, że nie wszy-scy będą powołani w bieżącym roku do odbycia zasadniczej służby wojskowej, natomiast bę-dzie im przysługiwało przy rów-nych warunkach wykształcenia z poborowymi z cenzusem star-szych roczników — pierwszeń-stwo przy ubieganiu się o wciele-nie do szeregów wojskowych w bieżącym roku.

Sł Stefan Opolski

POLACY ZA OLZĄ

Dziś na stronie 3-ej

Wywiad „ABC“ z czechosłowackim ministrem sprawiedliwości

Koń w Polsce

Okołnik premiera Składkow-skiego w sprawie sankcji kar-nych za złe obchodzenie się z końmi, wywołał zbyt nikłą, jak na wielką wagę poruszo-nej sprawy, reakcję w opinii publicznej. A przecież zagad-nienie to posiada ogromny ciężar gatunkowy, w pierwszym rzędzie moralny i obyczajowy.

Skandaliczne obchodzenie się z końmi, bicie, katowanie, nadmierne przeciążanie, uży-wanie do pracy koni chorych i pokaleczonych, czego jeste-my świadkami w miastach na każdym niemal kroku, dowo-dzi barbarzyństwa i zezwierzę-cenia bezpośrednich spraw-ców, a zupełny brak reakcji ze strony całego społeczeństwa, wymownie świadczy o pozio-mie kultury w Polsce.

Jak to się jednak dzieje, że tego rodzaju stosunki mogą mieć miejsce właśnie w Pol-sce, kraju znanym dawniej z powszechnego umiłowania ko-ni i szlachetniejszego w ogóle stosunku do wszystkich zwie-rząt? Niewątpliwie poza róż-nymi innymi przyczynami ta-kimi, jak niewola, wojna, kry-zys, które obniżyły ogólny po-ziom kultury w naszym kraju,

główną przyczyną tego stanu rzeczy jest wpływ psychiki ży-dowskiej i przykład postępo-wania żydów ze zwierzętami.

Stosunek żyda do zwierząt jest okrutny, bezwzględny, w najwyższym stopniu nieludz-ki. Wypływa to z całego cha-rakteru i ducha żydowskiego, jest tolerowane przez religię żydowską, jest zgodne z kalku-lacyjną umysłowością eksploa-tatora i spekulanta. Koń dla żyda, to przedmiot użytkowy, którego szybką, a potem kiedy ży skalkulować, a potem kiedy się wykończy, odrzucić, jak be-zwartościowy łachman. Znanę są wypadki kupowania przez żydowskich furmanów za parę złotych koni przeznaczonych na rzeź i nieludzkie ich eksplo- atowanie przez parę tygodni, aż na drodze, przy dyszlu zdechną.

Na ten stan rzeczy od dziec-ka patrzyliśmy i niejednokrot-nie dochodziliśmy do takiego zobojętnienia, że uważaliśmy to za normalne. Dopiero po-trzeba było przeholowania w barbarzyństwie, aby nam się oczy otworzyły.

Ale zagadnienie właściwego stosunku człowieka do konia, to nie tylko problem kultural-

ny i obyczajowy, to również poważne i głębokie w skut-kach zagadnienie gospodarcze. W Polsce długie jeszcze lata koń będzie odgrywał pierwszo-rzędną rolę gospodarczą zaró-wno w rolnictwie, jak w transporcie i w wojsku i kwe-stia otoczenia konia opieką, właściwą jego używanie, odpo-wiednie odżywianie, to danieli-dowlowi konia podstawy roz-woju, zwiększenie pogłowia końskiego w kraju i poprawie nie rasy i gatunku.

Chłop polski' zachował daw-ną, uczciwą stosunek do ko-nia i jeżeli tylko nie znajduje się w skrajnie trudnych wa-runkach materialnych, otacza go opieką i używa do pracy z umiarem. Ale przy dzisiejszej małej intensywności gospodar-ki rolnej, nie jest on w możno-sci zająć konia przez cały rok na swym gospodarstwie, a chcąc go w ogóle posiadać i dzięki temu móc uprawiać swój kawałek ziemi, musi szu-kać dlań zajęć pobocznych. I w tym momencie, zajmując się wraz z koniem najczęściej do transportu, lub robót budowla-nych, spotyka się z konkuren-cją zawodowych furmanów ży-dowskich i albo musi ustąpić,

albo walczyć ich metodami i poświęcić konia, a samemu zejść do ich poziomu, stając się brutalnym i barbarzyńcą.

Tolerując ten stan rzeczy, ponosimy podwójną stratę — z jednej strony obniżamy po-ziom kultury i obyczajów lud-ności, z drugiej zaś niszczymy tak ważne dobro narodowe, ja-kim jest dla Polski hodowla konia.

Jedyną drogą wyjścia z tej sytuacji, rozwiązania tego trud-nego problemu, jest pozbawie-nie żydów możliwości posiada-nia koni — zupełne wyelimin-owanie ich z tej dziedziny pracy, pozostawiając ją wyłącz-nie dla Polaków.

Poza tym należy prowadzić głównie w szkołach, akcję u-świadamiającą i propagando-wą oraz zaostrzyć sankcje kar-ne za nieodpowiednie obcho-dzenie się ze zwierzętami. Nie ścierpimy publicznego propa-gowania przez żydów barba-ryństwa i zdzierzenia oraz nie będziemy obojętnie patrzeć na hamowanie rozwoju hodowli koni oraz utrudnianie chłopu znalezienia dla swego konia dodatkowego zajęcia.

Maria Rutkowska

Polacy za Olzą

Wywiad „ABC” z czechosłowackim ministrem sprawiedliwości

(Od specjalnej wysłanniczki)

CIESZYN CZESKI we wrześniu — Nieprawdą jest, jakoby ludność polska doznawała pod jakimkolwiek względem krzywdy, czy gorszego traktowania niż inne narody w naszym państwie — oświadczył mi w rozmowie czeski minister sprawiedliwości, Derer. — Wszystko, co pisze polska prasa na ten temat, to tendencyjna polityka, zmierzająca do jątrzenia naszego i waszego narodu przeciw sobie, sugestie „z góry”.

— A jednak są fakty — zaprzecowałam. — Nie dające się zaprzeczyć fakty represji wobec narodowości polskiej. Zakładając nawet, iż jest tendencja specjalna w części sprawozdań prasy polskiej, fakty pozostają faktami.

— Jeżeli istotnie zdarzają się represje — odpowiedział mi czeski minister sprawiedliwości — to nie są represje przeciw narodowości polskiej, jako takiej. Mogą to być represje o charakterze politycznym, jakie wszędzie i zawsze stosuje się wobec opozycji, szkodzącej państwu.

— A akcja czyszczyci? Zabijanie polskości?

— Nie prowadzimy polityki asymilacyjnej. Jesteśmy państwem demokratycznym. Wszystkim narodowościom przyznajemy równe prawa. Nie zależy nam przecież bardziej na tym, aby było o 100 Polaków mniej, niż na dobrych stosunkach z Polakami wewnątrz naszego państwa — jak i poza jego granicami. Jeśli spada cyfra Polaków, to dlatego, że oni sami posyłają dobrowolnie dzieci do szkół czeskich, asymilują je w pewnym stopniu. Niech Pani sama jedzie na Śląsk i zobaczy, jak jest naprawdę — zakończył p. minister.

CZY TYLKO 115 TYS.?

Niewątpliwie opinie ministrów opierają się z reguły na nie zawsze ścisłych sprawozdaniach niższych organów.

Przyjeżdżam na Śląsk Cieszyński.

Według statystyk oficjalnych liczba Polaków w Czechach ledwo przekracza 100 tys. Jeszcze w wydanej rok temu broszurze, przeznaczanej na eksport do „Zachodnich Demokratów” podawano cyfrę 80 tys. Gdy jednak znamy statystyki i metody ich przygotowania, cyfra Polaków za Olzą przedstawia się niemal dwukrotnie.

Już w r. 1910 austriacki spis ludności wykazywał na tym obszarze 141 tys. Polaków, a Czechów na 113 tys. Spis czeski z roku 1931 stwierdzał, iż liczba Polaków spadła do 70 tys. Czechów podniosła się do 177 tys. Spis w roku 1930 wykazywał liczbę Polaków obywateli czeskich na 115 tys., Polaków, obywateli polskich około 20 tysięcy.

LUDNOŚĆ ŚLĄSKA

Metody przeprowadzania spisów były oczywiście odpowiednio przystosowane. Nie chcę znowu tu przytaczać opisów, w jaki sposób spisy te były dokonywane. Polacy, z którymi rozmawiałam, opowiadają o presjach, jakie wywierano w czasie spisów z największym rozgoryczeniem. Celowo jednak do faktów tych nie wracam, pragnąc najtrudniejszą i najprzykrzejszą dla nas sprawę stosunku Czechów do polskiej mniejszości przedstawić bez żadnej demagogii.

Nie da się jednak zaprzeczyć oczywistemu faktowi, że włączanie Polaków w rubrykę kategorii zupełnie nowej „ludność śląska”, zmniejsza wydatnie cyfrę Polaków. Podobnie zmniejsza ją zapisywanie Polaków na Spiszu jako Słowaków.

Pewną cyfrą pomocniczą w ustalaniu liczby Polaków na terenie Czechosłowacji jest cyfra dzieci, chodzących do szkół polskich — 14 tysięcy. Można przyjąć ją, według obliczeń Polaków

czeskich, w oparciu o przyrost ludności itd. jako odpowiadającą 10 proc. ogółu ludności polskiej, zatem 140 tys. A przecież znaczny procent dzieci polskich chodzi do szkół czeskich, tam, gdzie polskich szkół brak, lub też tam, gdzie posyłanie dziecka do szkoły czeskiej grozi utratą chleba.

MOCNE UŚWIADOMIENIE NARODOWE

Dla Czech ziemie śląskie, zabrane Polsce, przedstawiają wartość gospodarczą ogromną. Tu przecież jest ich skarbnica węglowa. Wysokowartościowe bogactwa kopalne — to przede wszystkim cel utrzymania tych obszarów przy państwie czeskim.

Mimo jednak oświadczeń oficjalnych, polityka rządu czeskiego wobec mniejszości polskiej jest fałszywa. W ich własnym intere-

sie leżałoby mniejszość polską zjednywać, niż wywoływać w niej niewłaściwymi metodami poczucie krzywdy i niechęci.

W legendzie podane po kolei oznaki narodowości: niemieckiej, czeskiej, słowackiej, węgierskiej, polskiej, ruskiej i rumuńskiej.

Element polski na Śląsku Cieszyńskim jest bardzo silnie związany z Polską. Okres w czasie Wielkiej Wojny świadczył naj-

piej o polskim Śląsku, o jego gorącym patriotyzmie i głębokim uświadomieniu narodowym. Cała ludność polska Śląska Cieszyń-

wą Śląska Cieszyńskiego, za Polską. Konferencja Ambasadorów bez plebiscytów pokrajała ziemie polskie na korzyść Czechosłowacji.

Przypomnieć sobie warto te nie dawne przecież fakty. Powinna je sobie zwłaszcza przypomnieć Czechosłowacja. Być może, że metody, stosowane wobec Polaków przez rząd czeski dalyby rezultaty, gdyby stosowano je wobec mas ciemnych, narodowo nieuświadomionych. Zastosowane wobec silnej w swym narodowym poczuciu ludności polskiej dają następstwa szkodliwe dla samej Czechosłowacji.

DWA OBlicZA

Trzeba uprzytomnić sobie fakt, że na Śląsku Cieszyńskim Polacy są w sytuacji gospodarczej, ułatwiającej wymuszanie uległości. Żyją z jednej strony w zależności od urzędników Czechów, z

drugiej strony w zależności ekonomicznej, jako siła robocza od kapitalistów i pracodawców żydów i Czechów. Tymbardziej ich postawa, wzrost głosów w ostatnich wyborach, i nieustępliwa polskość ma wartość wielką i niezaprzeczoną.

Polacy, z którymi się rozmawia, pełni są rozgoryczenia. Cóż z tego, że rząd daje oświadczenie oficjalne jak najlepsze w treści. Gdyby w polityce swej nie był krótkowzroczny, nie stosowałby metod, budzących reakcję, a zwłaszcza nie stwarzałby atmosfery, w której pierwszy lepszy urzędnik, czy pierwszy lepszy kapitalista, czy majster w fabryce pozwalał sobie może na szykany, krzywdę, wyrządzonej Polakom.

W tej chwili Czechosłowacja, którą poznałam, ma dwa oblicza, dwie różne postawy wobec Polaków. Dla Polaków z Polski jest w tej chwili uśmiech szczerej przyjaźni. Chętnie uwierzmy, że uśmiech ten nie jest wywołany nastrojem ciężkich przeżyć z ostatnich tygodni, wreszcie przenikającym szersze społeczeństwo czeskie poczuciem osamotnienia. Chcemy wierzyć w możliwość dobrych stosunków z Czechami, ale na to zmienić się musi oblicze Czechosłowacji, to, które widzą Polacy na Śląsku.

Dziś panuje tam nastrój spokojnego lecz zdecydowanego oczekiwania i przekonanie, że najbliższe dni przyniosą rozstrzygnięcie sporu.

S. N. wobec wyborów sejmowych

Kierownictwo zwalczyło lokalne pokusy

Zainteresowanie wyborami samorządowymi

Komitety polityczne Stronnictwa Narodowego postanowiły nie brać udziału w wyborach sejmowych: Stronnictwo Narodowe uważa bowiem, że przy obecnej ordynacji wyborczej do Sejmu, nie może brać udziału w wyborach Rozwiązanie Izby parlamentarnych uważa za konsekwencje wewnętrznych gier w obozie sanacyjnym.

Decyzja ta poprzedzona była daleko idącą wymianą zdań w Stronictwie. Nie wszyscy bowiem członkowie Stronnictwa Narodowego uważali za rzecz bezsporną, że udział w wyborach jest dla niego niemożliwy. Przeciwnie wypowiadane były głosy w szeregu okręgach za udziałem w wyborach.

Stan ten jest dosyć zrozumiały. Normalnym zadaniem stronnictwa politycznego jest udział w wyborach przede wszystkim parlamentarnych a następnie samorządowych. Jeśli stronnictwo polityczne, jawnie istniejące, nie bierze udziału w wyborach, to wśród jego członków zarysowuje się naturalne zniecierpliwienie. Mógł Oboz Wielkiej Polski swego czasu bezpośrednio nie brać udziału w wyborach. Był on bowiem organizacją polityczną, przeznaczoną dla innych celów, z czego zupełnie dobrze zdawali sobie sprawę jego członkowie. Zresztą obok niego istniało Stronnictwo Narodowe, które sprawami wyborczymi się zajmowało. Dziś Stronnictwo Narodowe w zasadzie pozostało taką samą organizacją wyborczą, jaką było dawniej, mimo dopływu ludzi młodszych. Jeśli więc tego rodzaju organizacja wyborcza, jak Stronnictwo Narodowe, w wybo-

rach udziału nie bierze, wywołuje, to nawet w dzisiejszych warunkach, interpelację członków.

Interpelacje te płynęły przede wszystkim z ziem zachodnich. W wielu bowiem powiatach sytuacja tam przedstawia się inaczej, niż w pozostałej Polsce. Stronnictwo Narodowe ma swoich przedstawicieli w kolegiach wyborczych, ustalających kandydatury. W niektórych kolegiach wyborczych będzie nawet reprezentowane dość oficjalnie i mogłoby przedstawić swoich kandydatów na posłów. W tych warunkach pokusa stawała się dosyć silna.

Pokusy były dostatecznie silne, by przemawiać do przekonania, że przy obecnej ordynacji, która w zasadzie uniemożliwia stronnictwom politycznym wzięcie udziału w wyborach. Władze Stronnictwa Narodowego potrafiły się przeciwstawić tym dążeniom i stanęły na słusznym stanowisku, że w obecnej sytuacji politycznej udział w wyborach jest dla niego niemożliwy.

Powstrzymanie się od wyborów sejmowych podnosi dla Stronnictwa Narodowego znaczenie wyborów samorządowych. W tym kierunku skierują władze Stronnictwa Narodowego energię swych członków, którym nie zawsze umiemy wskazać konkretne cele ich działalności. Toteż energiczna praca przygotowawcza do wyborów samorządowych została rozpoczęta w całym kraju. Stronnictwo Narodowe najchętniej poszłoby do wyborów otwarcie pod firmą partyjną. Ale w miastach, gdzie siły stronnictwa

są słabsze, m. in. w Warszawie — czynione są usiłowania stworzenia listy bezpartyjnej — narodowej, występującej pod hasłami

gospodarczymi. Taka — według opinii znawców terenowych w stronnictwie rokowałyby większe nadzieje sukcesu.

Ludność polska w Czechosłowacji

nie może być gorzej traktowana, niż Niemcy

Głos „Małego Dziennika”

Wśród głosów prasy stołecznej, zabierającej głos w sprawie Czechosłowacji korzystnie odbija się postawienie sprawy przez p. J. R. w katolickim „Małym Dzienniku”. Piszze on:

Naród czeski w dzisiejszych,

ciężkich dla siebie chwilach wykazuje niewątpliwie wiele hartu ducha i żywotności. Cokolwiek też stanie się, naród ten będzie istniał dalej i będzie — w dalszym ciągu — z nami graniczył. Otóż w imię tego wieczystego sąsiedztwa, w imię dobrego utożsamienia na przyszłość

wynikającego zeń współzycia, rząd praski nie powinien i nie może okazywać dziś większej pojedynawczości, większej gotowości do ustępstw wobec Niemców, niż wobec Polaków. I właśnie owa wiara w siebie i w swe przyszłe zadania, — wiara, która naród czeski jak widzimy żywi, powinna dać mu konieczną dalekowszyczność w spojrzeniu na to historycznej domości zagadnienie.

Toteż i ze względu na obowiązek wobec własnych rodaków zza kordonu, i ze względu na pokój Europy, i ze względu na przyszłe stosunki polsko — czeskie stawiamy i musimy stawiać twardo nasz postulat: ludność polska w Czechosłowacji nie może być potraktowana gorzej, niż niemiecka.

W rocznicę śmierci

ś. p. B. Derynga

Nabożeństwo żałobne w kościele św. Antoniego

We wtorek o godz. 9-ej rano odbyło się w kościele św. Antoniego w Warszawie nabożeństwo żałobne za ś. p. inż. Bohdaną Deryngą, wybitnego badacza kwestii żydowskiej i zasłużonego działacza ruchu narodowo — radykalnego.

Mszę św. odprawił ks. dr. prał. St. Trzeciak poczem przemówił od ołtarza podnosząc zasługi Zmarłego w dziele walki z zajądzeniem Polski. Wielki to cel — mówił — kaznodzieja — wyzwoleń Polskę od ostatniej, bodaj jednak najcięższej zależności od obcych — zależności ekonomicznej. Zmarły wszystkie siły poświęcił temu celowi. Praca jego wydała wielkie rezultaty. Do nas należy wyniki te bezustannie powiększać ciężką, wytężoną, codzienną pracą.

Nabożeństwa wysłuchało liczne

grono rodziny i przyjaciół ś. p. inż. Bohdana Derynga.

Katolicki zjazd radiowy

odbędzie się 9 — 11 października

AMSTERDAM, 20. 9. Zjazd Rady Międzynarodowego Katolickiego Biura Radiowego (BCIR), odbędzie się nieodwołalnie w dniach od 9 do 11 października b. r. w lokalu „Katholische Radio Omroep in Hilversum” pod Amsterdamem przy ul. Emmastraat 50.

Oprócz spraw organizacyjnych będą

poruszone na zjeździe specjalne zagadnienia radiowe w kilku referatach, a mianowicie: „Myśl katolicka i życie katolików w radio”, ref. o J. Dito O. P., dyrektor BCIR, „Jak katolicy mogą wpływać na radiofonie w ogólności”, ref. p. P. A. M. Speet, dyrektor KRO, „Katolicy wobec audycji słownych (odczytów, słuchowisk i t. d.)”, ref. p. Maurice Hankard, sekretarz generalny „Radio Catholique Belge”, „Radio w szpitalu”, ref. ks. Michał Rekas, sekretarz generalny „Apostolstwa Chorych” w Polsce, „Teatr radiofoniczny”, ref. pani Cita Malard, autorka „Dieu vivant”, „Katolicy wobec programów muzycznych”, ref. p. M. W. d’Ablang, referent muzyczny KRO. „Jak w różnych krajach mogą katolicy wpływać na radio” (wskazówki praktyczne), ref. p. dr. M. Jordan, przedstawiciel nowojorskiego NBC na Europę.

„Związek Katolickich Radiosłuchaczy” w Polsce jest w ścisłym kontakcie z BCIR i poczynił już starania w kierunku pełnego wykorzystania owoców zjazdu w Hilversum dla swej akcji.

Bez ryzyka wojennego

Związek Towarzystw Ubezpieczeń w Stanach Zj. A. P. postanowił z ważnością od dn. 16 b. m. znieść we wszystkich polisach klauzulę „wojenna” i to w wypadkach, dotyczących ubezpieczeń transportowców morskich bez względu na to dokąd są skierowane (na wschód — Europa, czy też na zachód — Japonia). Z dniem 16 bm. ubezpieczenia, zawierające i klauzulę ryzyka na wypadek działań wojennych, przyjmowane będą po specjalnej taryfie. Równocześnie z uchwałą LLOYDS — Londyn znoszącą w ogóle klauzulę wojenną, podana została do wiadomości i decyzja kanadyjskich Towarzystw ubezpieczeniowych zamykająca aż do odwołania transakcje z klauzulą „ryzyko wojenne”.

W BYDGOSZCZY

zapnumerować „ABC” można u p. Koniecznego Jana, ul. 3 Maja 20. Telef. 23-39. Przyjmuje również ogłoszenia po cenach normalnych. Doręczenie do domów.

Synod archidiecezji krakowskiej

Dzwony na wszystkich świątyniach

obwieszczają rozpoczęcie obrad

KRAKÓW, 20. 9. W dniach 20 i 21 bm. obradować będzie w Krakowie Synod archidiecezji krakowskiej, zwołany w celu dostosowania uchwał I Polskiego Synodu Plenarnego do potrzeb i warunków lokalnych. W Synodzie krakowskim wezmą udział pod przewodnictwem ordynariusza archidiecezji J. E. Księcia Metropolity A. S. Sapiehy ks. biskup sufragani dr. St. Rospond, członkowie kapituły metropolitalnej, profesorowie Wydziału teologicznego U. J., rektor Seminarium Duchownego, księża dziekan, proboszczowie m. Krakowa, delegaci duchowieństwa i przełożeni zakonów.

J. E. ks. arcybiskup Metropolita

A. S. Sapieha mianował promotorem Synodu ks. inf. dra A. Podwina, a jego zastępcami ks. prał. Kuliga, ks. dziekana Misia i ks. prał. Obrubańskiego, sekretarzem zaś Synodu — kan. Kurii Metropolitalnej ks. prał. St. Mazanka, jego zastępcą ks. dra T. Kurowskiego. Notariuszami są ks. dr. Br. Halla, ks. dr. J. Hajduga.

W dniu rozpoczęcia Synodu o 8 rano odezwą się dzwony we wszystkich świątyniach archidiecezji. Przed otwarciem obrad Ks. Metropolita odprawi w katedrze wawelskiej uroczystą Mszę św. Zakończenie Synodu nastąpi dnia 21 bm. o godz. 18 w kaplicy Seminarium Duchownego.

Wyjaśnienie

Redakcja „ABC”, prostując wiadomości, zawarte w artykułach z dnia 24 i 29 sierpnia b. r., które okazały się niezgodne z rzeczywistością, oświadcza, że p. Stefan Grostern został powołany do Kuriera Polskiego, nie jako redaktor polityczny, lecz w charakterze fachowego członka redakcji.

Tym samym i wnioski wysunięte z powodu tych wiadomości, utraciły swą rzeczową postawę.

Podróży samolotem

Tabela loterii

13 dzień ciągnięcia 4-ej klasy 42 Loterii Państwowej

I II ciągnięcie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000
padła na nr. 13352
50.000 zł.: 2541
15.000 zł.: 137933
10.000 zł.: 97817 100873
5.000 zł.: 122927
2.000 zł.: 11648 20487 29581
31454 37959 47718 57118 59433
62075 67988 69671 70174 81410
92956 100570 114196 115239
140422 154262 155331
1.000 zł.: 931 9477 12707 15835
19641 29818 31962 43444 45977
61014 74199 82201 83485 84923
91989 97986 98249 102555 109888
111757 115638 116256 116539
128454 158269

Wygrane po 250 zł.

6 43 88 186 310 14 33 49 518 32 42
52 636 736 908 58 85 1208 92 81 384
479 89 956 72 701 9 22 30 824 83
2126 51 412 726 59 94 924 3131 47
304 29 55 448 774 721 704 45 81 318
654 91 4064 216 71 492 517 64 634 35
36 815 67 908 54 3030 41 110 385
534 64 67 74 616 62 68 728 92 810
27 913 20 60 6030 61 273 401 43 741
45 881 964 56 7019 73 96 106 57 227
42 602 35 38 50 857 75095 190 560
653 85 760 891 9065 143 69 72 229
172 915 95 705 33 941 10148 96 239
91 957 79 11222 25 316 58 92 489
829 79 91 94 12059 161 346 692 553
651 793 886 916 1325 507 31 509 30
758 966 14025 44 317 20 84 467 562
755 83 72

15111 16 23 77 269 409 503 618
836 51 69 16027 35 149 54 252
375 762 909 14 23 24 41 17003 119
35 79 316 63 457 57 502 56 637 44
768 929 38 18091 527 392 77 401 776
764 751 843 19091 302 52 49 474 52
528 606 65 831 96 901 35 20052 214
87 597 671 713 790 860 963 21011 30
95 204 50 63 77 405 13 33 67 80 93
598 628 794 834 72 96 517 54 22035
37 25 506 25 93 660 716 22 851 79
99 23068 74 79 106 58 55 238 51 550
51 781 987 24050 102 292 334 457
526 53 628 48 25005 7 102 46 209 36
421 54 78 768 625 766 816 64 26040
274 322 415 702 22 40 51 96 27020
165 290 429 531 86 96 742 898 996
28026 94 150 424 44 97 650 739 84
87 805 48 69 721 66 69 29502 99 96
961 30023 159 92 259 413 530 75 763
926 73 31070 204 12 29 317 429 32
97 562 773 815 54 913 72 77 32014
36 48 162 58 202 59 89 416 52 613
37 86 712 51 967 33043 77 349 407
521 37 876 939 43 51 30428 269 475
47 85 94 630 46 898 904 49

35033 81 285 375 92 94 588 686
795 891 94 985 36013 70 248 312
514 34 665 882 87 37025 130 200
403 503 94 620 63 75 844 38012 17
266 477 593 707 24 913 93 39026
180 227 378 465 772 900.
40137 460 76 564 607 27 63 858
906 41193 218 33 99 360 591 615
706 934 56 42069 132 43 208 42
544 67 689 753 67 69 834 957
43137 44 478 819 77 75 929 44055
123 63 23 250 373 90 450 67 561
634 703 914 45181 241 439 84 536
618 599 46046 113 15 201 14 83
379 496 580 603 21 772 73 828
904 16 47034 229 55 315 445 532
87 95 635 864 972 48152 469 71
643 89 648 71 737 70 77 92 824
49258 378 95 513 30 691 776.
50044 174 897 671 74 735 886
937 51122 309 19 23 89 420 726 46
49 58 90 903 87 52190 383 503 14
93 625 875 981 53056 157 76 336

480 87 500 20 611 35 719 884
54359 68 412 17 732 59 962 56031
246 448 745 65 827 73 945 56016
195 219 55 310 421 547 58 85 629
66 81 815 24 57072 233 46 61 98
329 629 728 93 890 907 37 94
58102 53 273 312 433 76 570 705
88 804 82 904 59172 248 432 555
789 883 490.
60098 566 94 701 33 45 879
61030 268 311 956 461 516 43 676
68 76 807 12 908 45 62050 632
63011 17 128 299 579 662 792 845
903 74909 177 92 222 415 543 59
61 77 818 8 5003 1 125 251 47 217
57 31 79 722 811 22 80 95 941
66060 108 221 444 54 96 707 43 67
67006 91 141 27 95 421 48 570 86
627 761 812 99 68076 128 248 346
511 23 680 79 779 863 69151 45 245
66 626 37 40 51 80 723.

70048 60 183 394 474 576 603 46
731 71099 388 413 678 84 761 84 97
817 72017 107 208 399 446 64 874
974 78126 35 37 80 352 621 741 823
82 919 89 74180-206 36 350 680 705
41 49 888 98 959 75088 195 239 62 707
94 861 62 76048 110 266 76 602 926
51 77162 94 211 24 490 586 677 703
849 98 78242 87 405 645 741 810 79027
154 503 8 633 836 55 89093 186 433
780 900 76 81203 313 464 92 680 86
731 91 927 82243 341 564 976 88072
139 50 357 63 410 66 559 95 847 67
968 89 98 84028 58 131 33 34 35 267
430 39 47 777 822 45 67 907 43 86188
210 94 341 88 796 823 86008 448 731
94 808 998 87029 42 70 219 348 48 72
84 548 50 614 36 67 918 88010 26 126
94 207 89 318 27 45 75 848 96 543 74
610 748 72 844 65 89067 52 278 304
564 81 898 903 14 42 90012 19 44 91
157 456 593 680 913 9221 311 39 84
788 879 92054 191 292 303 72 412
555 623 50 903 89 93087 221 404 595
605 35 788 856 989 94061 246 69 97
98 334 68 75 81 541 50 53 93 614 68
74 770 887 988 98078 414 54 78 602
10 860 96163 246 813 476 78 507 785
89 875 97021 46 105 73 345 426 51 72
513 54 604 42 781 811 98068 227 99
321 67 426 500 628 920 99278 314 751
74 866 929 100182 93 342 520 98 764
101184 234 603 632 63 713 843 64
102030 125 81 261 523 767 876 985

103081 92 226 376 796 851 965
104157 65 254 337 884 890 931 84
105054 205 27 319 458 548 64 767
68 810 86 969 106036 96 290 416 75
51 26 721 23 393 107071 177 390
495 523 616 764 108108 368 446 739
842 45 109028 123 31 38 54 363 437
78 16 16 61 706 9 81 847 957 96
110245 342 80 721 857 949 111109 65
258 357 471 99 982 666 95 776 859
112033 35 133 305 66 407 514 614
740 902 15 70 113090 196 289 587 827
30 811 64 915 114207 52 332 493 525
653 70 873 115064 244 551 116457
553 798 822 973 117004 16 98 136
52 286 367 74 430 513 800 988 91
118144 207 457 98 773 119225 338
815 458 875 87 908 120006 21 285
375 482 575 625 818 24 57 121031 303
734 818 122589 683 915 19 935 123067
154 60 668 69 823 68 77 84 938 96
124040 224 55 62 368 653 888 985
125209 89 368 94 547 897 126114 24
76 243 63 370 685 867 918 127095
127 98 332 402 79 731 91 128484 523
839 128059 228 337 520 659 720 47
906 40.

130152 203 13 82 333 833 84 90
921 131198 321 331 42504 182049
187 3 91 410 55 500 669 91 809
133665 863 908 9 16 134066 148 247
58 83 443 77 83 680 836 921 135126
93 228 471 558 616 725 92 821
88 136258 994 187017 175 205 11 28
31 318 81 609 224 936 86 138130
285 851 425 619 784 809 48 919
139185 298 835 438 533 610 95 708
825 80 51 925 14005 85 151 215 445
588 765 807 72 37 141040 256 67
395 458 502 86 789 995 42 87
142068 14 34 223 48 357 65 431

568 806 96 959 68 143002 55 118 90
218 90 307 647 886 948 144029 137
62 79 314 449 685 756 71 91 817 21
88 943 145120 205 39 836 403 546
82 687 804 22 89 935 85 146024 45
48 123 78 239 338 55 450 76 509
20 694 809 916 46 75 92 147040 49
84 118 19 440 44 81 865 148082 115
109 327 586 63 59 883 918 78 150021
50 226 705 8 44 67 925 92 149072
248 403 93 743 47 875 935 64 65
151089 104 14 217 42 304 35 50
530 51 668 767 856 152166 311 54
1 558 823 59 153002 145 410 67
38 150071 175 200 510 22 27 86 734
77 854 72 79 905 8 155035 127 265
95 907 433 504 24 629 25 726 96
855 960 156036 186 668 745 58 809
157156 86 409 506 013 82 155109 20
207 10 77 301 17 431 86 872 81 926
62 159021 47 148 328 452 67 6752
911 46 50 96

II ciągnięcie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł.
padła na Nr. 26163.

75.000 zł.: 97744.
10.000 zł.: 36435 62207 96194
127699.
5.000 zł.: 2884 17011 27520 33979
52388 63691 64741 70523 70912 158065
2.000 zł.: 26163 56060 66099 68569
70901 73563 74629 79575 84556 90698
91459 101746 123030 133334 135409
153703.

1.000 zł.: 6331 7749 7841 9930 20238
25151 34711 35284 55434 59273 61688
76322 84238 86890 93905 107396
107491 109522 115262 118834 122677
142456 146434 148105 149377 149985

Wygrane po 250 zł.

608 48 848 94 948 1656 751 850
925 44 2222 633 3014 32 4606 701 51
4121 74 373 430 534 731 88 810 945
65 77 5158 222 376 405 59 672 892
998 6112 2994 734 7678 8306 48 639
823 73 77 9044 219 605 759 958
10051 402 7 756 823 11322 348 410
573 778 12018 544 98 642 896 13117
283 383 614 716 46 929 14228 783
15195 588 726 89 817 57 16144 259
41 66 645 907 17049 223 93 960 18016
204 380 85 458 582 710 51 19051 325
581 637 751 90
20047 147 72 552 631 68 754 900
69 86 92 21898 22080 145 242 421 501
96 89 605 904 56 23146 250 456 504
69 749 24191 633 793 805 25200 780
26625 746 870 27178 765 869 819
28259 81 425 748 817 45 29372 438
777 990

30094 582 845 31068 20 617 32029
274 353 422 680 907 33020 291 320
50 573 88 784 34275 383 663 781 945
35202 428 929 30 3610 78 22 71
37093 123 331 524 743 963 38057 386
791 994 39143 358 73 456 53 732 71
40178 903 41453 577 721 931 72 95
42576 600 959 43032 49 213 59 9794
44046 191 364 736 866 939 45694 731
303 46 936 46908 729 833 41 954
47808 935 98 48017 72 334 85 494 96
570 616 727 928 49030 328 76 953 94
50087 262 79 417 32 732 892 51320
495 586 710 36 887 52353 582 713 859
53113 25 300 20 544 54 54178 396 404
54688 883 54092 389 519 734 868
57016 163 258 395 614 895 58023 112
697 790 59688 849
60068 319 579 613 70 749 52 966
61091 227 49 747 75 62180 674 63168
81 87 279 323 65 512 37 600 18 763
884 944 64011 334 655 840 73 65492
685 873 66578 816 67009 66 191 437
839 58023 254 332 539 727 54 59017
114 90 238 522 797
70266 85 654 746 91 815 958 71346
735 962 72039 160 973 84 73406 969
74200 519 687 915 754345 71
76213 48 696 765 933 7060 64 120
296 771 87 78865 81 649 67 935 79164
833 80215 331 603 978 81146 365 626
82 87 827 923 82412 536 46 621 88 771
78 982 83013 38 872 463 628 772 84115
88 262 315 37 85414 83 686 708 846

CHOR BAJAN

Anton Tawadse, Duet Zadejko, humorysta Polofski, Nina Makarowska — zapraszają na rewiję jesienną do WINIARNI KAUKASKIEJ — Jasna 5.

Te, o których nikt nie mówi Script-girl Mrówcza praca kobiet — sufierki filmu

Imiona ich nie są wyświetlane ogromnymi zygzakami neonów. W pismach nie krzyczą ze szpalt w wielkich tytułach. Nikt z nimi nie robi wywiadów i publiczność nie zna nawet ich imion. A jednak, wiele im film zawdzięcza.

Script - girl — coś w rodzaju suflerki filmu, to kobieta przezwyczajnie młoda, która jak dobry duch snuje się po studio filmowym z notesem i wiecznym piórem w rękę, baczna na wszystko, z wielką cierpliwością i uprzejmością zwraca uwagę wszystkim, począwszy od tragarzy ustawiających dekoracje, a skończywszy na gwiazdach i gwiazdorchach.

Oto nagrywana jest scena miłosna. Amant ucharakteryzowany, wypomadowany, z uśmiechem na ustach, zbliża się do ukochanego, by wyznać jej miłość Script-girl zatrzymuje go.

— Panie Lucjanie, zły pan włożył krawat. Wczoraj miał pan w kropki, gramy przecież tę samą scenę, a według scenariusza nie przebiegał się pan.

Amant jest zły, że mu przerwano. Och, z tym krawatem, nikt by nie zauważył...

A jednak publiczność napewno zauważyłaby. Publiczność zawsze wszystko zauważy. I właśnie zwracanie uwagi na te najdrobniejsze szczegóły jest głównym zadaniem script - girl. Musi ona notować jak wystąpią artyści w każdej scenie i to we wszystkich szczegółach, począwszy od uczesania, a skończywszy na obuwii.

Często też sami artyści i artystki zwracają się do niej zapytaniem:

— Panno Janko, w jakiej sukni jestem w scenie piątej? Czy miałam na rękę bransoletkę?

I panna Janka przeprze, z uśmiechem odpowiada na wszystkie pytania.

Poza tym script - girl prowadzi dziennik filmu, podobny do dziennika okrętowego, w którym są notowane wszystkie szczegóły. Zapisuje ona ilość metrów taśmy nakręconej i zniszczonej,

numery scen i ile razy każda scena była nagrywana. Później, według jej wskazówek, najlepsze zostaną posłane do wywołania.

Do obowiązków script - girl należy również zamawianie statystów na oznaczoną porę, objaśnianie im ról, prowadzenie prób. Script - girl musi również dostarczyć wszelkich przedmiotów, jakie są potrzebne do danych scen, choćby to były rzeczy najzwyklejsze.

Mimo, że praca ta jest wyczerpująca, ze względu na gorączkowe tempo w jakim są zwykłe nagrywane filmy, wszystkie script-girl uwielbiają swoją pracę. Zresztą zamiłowanie jest nieodzownym warunkiem przy tak różnorodnych zajęciach.

Znamienne jest, że jak dotąd nigdzie nie ma script - man'ów. Widocznie mężczyźni nie mogą sprostać obowiązkowi, które wymagają nie tylko szybkiej orientacji, ale także i ogromnie dużo cierpliwości i drobiazgowej spostrzegawczości.

86105 71 209 469 740 882 87173 99
210 437 52 574 622 901 36 88168 201
722 94 867 89454 647 775 90 90192
718 41301 629 856 92049 112 683 93125
206 417 853 960 94140 99 531 731
954 56222 747 981 97 96205 72 626 81
707 847 61 97155 64 618 777 852
98048 428 662 779 882 99474 590
100005 814 813 101048 524 102024
232 460 516 627 961 103052 86 307
104340 436 627 105003 50 313 514 645
932 106066 320 800 46 941 107207 533
49 714 98 108003 32 481 523 87 729
42 63 898 109095 74 582

110083 317 863 111169 659 930
112187 276 522 680 118004 595 688
948 114297 680 741 43 115460 729 985
99 116078 628 59 785 836 117036 54
137 94 403 883 118193 827 622 119162
396 810 20 954 120367 507 848 121319
27 537 122029 154 370 479 522 685
762 928 123216 346 65 124159 342
76 125052 115 347 415 555 126246
601 98 127306 86 80 439 520 330 75
972 91 128122 62 712 800 129693
130049 68 389 672 767 966 131043 66
86 653 69 132161 94

Wzmocnienie nadzoru nad granicą polsko-czeską

Wielkie manifestacje w kraju

w sprawie Śląska Zaolzańskiego
Demarche Polski w Paryżu i Londynie

Wczoraj wieczorem odbył się na rynku w Katowicach olbrzymi wiec manifestacyjny, zwołany przez „Komitet walki o prawa Polaków w Czechosłowacji”, pod hasłem „Dla braci za Olzą”.

TYSIĄCZNE TŁUMY NA WIECU

Już od wczesnych godzin popołudniowych zaczęły przybywać do Katowic z całej okolicy pieszo, w pochodach z orkiestrami i sztandarami na czele oraz kolejami i autobusami tłumy ludności, aby zmanifestować swą solidarność z rodakami z Olzy.

Około godz. 17.30 rynek katowicki, mogący pomieścić około 50 tys. ludzi, był już tak szczególnie przepełniony, iż przybywający później musieli ustawiać się w wylotach przyległych ulic. Szczególnie tłumny udział w manifestacji wzięli maszyści, a więc: górnicy, hutnicy i mieszkańcy powiatów rolniczych w charakterystycznych strojach. Reprezentowane były wszystkie warstwy społeczeństwa i wszystkie organizacje. Tłumny udział w wiecu wzięli m. in. Polacy z Zaolzia, którzy na skutek ucisku czeskiego musieli opuścić ziemię ojczystą.

Rynek katowicki, który przedstawiał morze falujących głów, nie był widownią podobnie wielkiej manifestacji od czasów plebiscytu górnolaskiego.

ZAOLZIE MUSI WRÓCIĆ DO POLSKI

Po odegraniu hymnu narodowego, wiec zganił przewodniczący

„Komitetu walki o prawa Polaków w Czechosłowacji”, marszałek Sejmu śląskiego, p. Karol Grzesik.

Z kolei zabrał głos p. Jan Szusik, b. członek prezydium Rady Narodowej Śląska Cieszyńskiego z lat 1918/20.

W płomiennym przemówieniu stary bojownik o przynależność Zaolzia do Polski, który przypomniawszy o dokonanej w 1919/20 r. grabieży Śląska, podkreślił z naciskiem, że tego rabunku rdzennie polskiej ziemi naród polski nigdy nie uznał. **ŚLĄSK ZA OLZĄ POZOSTAŁ NA DAL POLSKI. TAKIM, JAK BYŁ OD LAT TYSIĄCA.**

P. Szusik w zakończeniu stwierdził, że **NAJLEPSZYM I NAJSPRAWIEDLIWSZYM SPOSOBEM ZAŁATWIENIA SPRAWY ZAOLZIA JEST POWRÓT TEJ POLSKIEJ ZIEMI DO RZECZYPOSPOLITEJ.**

REZOLUCJE

Po zakończeniu przemówienia rozprętwionym kilkudziesięciotysięcznym tłumem słuchaczy podjęto ostatnie słowa mówcy, wznosząc potężny okrzyk: **„ZAŁATWIENIE POWROTU ZAOLZIA DO RZECZYPOSPOLITEJ”.**

Poczym uchwalono rezolucję, stwierdzającą m. in., że

Cały naród polski śle dzielnym i zahartowanym w boju rodakom za Olzą słowa pokrzepienia i otuchy oraz urzeczywistnienia, że stoi za nimi niezłomnie w ich ostatnim etapie walki o pełną wspólnotę narodową.

W walce tej cały naród polski jest solidarny tak, jak solidarnie nie uznal on nigdy zabioru ich ojczystej ziemi, a to w imię prawa krwi i zwykłej ludzkiej sprawiedliwości. Chwała wyzwolenia Zaolzia nadeszła.

Zebrani zwracają się z mocnym apelem do najwyższych władz i rządu, oraz do całego narodu polskiego, domagając się podjęcia wszelkich kroków i użycia całej mocy, by sprawiedliwość stała się zadość i Śląsk Zaolzański został bezwzględnie

Rzeczypospolitej Polskiej zwrócony.

Rezolucję zebrani przyjęli długotrwałą burzą oklasków i okrzykami na cześć braci za Olzą.

Do późnych godzin wieczornych panował w mieście gorący nastrój patriotycznego podniecenia w zrozumieniu zbliżającej się chwili dziejowej.

Spokój w nocy zakłóca Żydowska rozlewnia mleka

Przy ul. Mackiewicz (przecznicy Targowej) znajduje się żydowska rozlewnia mleka Szafrana, która staje się przyczyną udreki

dla mieszkańców sąsiednich domów. Turkot wjeżdżających i wyjeżdżających wozów z mlekiem zakłóca spokój w nocy, uniemożliwiając sen mieszkańcom tej ulicy.

Sądymy, że tym nienormalnym stanem rzeczy powinny zainteresować się miarodajne władze, powołane do czuwania nad tym, by spokój w nocy nie był zakłócany.

Premiera w teatrze Małym

W sobotę najbliższą występuje Teatr Mały z premierą niegranej w Warszawie od lat kilkunastu komedii W. Sardou „Rozwiedź się” w nowym przekładzie Antoniego Cwojdzińskiego i w reżyserii opracowania Aleksandra Węglińskiego.

Naczelne role grają: Janina Romanowa, Aleksander Węgliński i święto zaangażowany artysta scen krakowskiej i lwowskiej Wojciech Wojciecki. W dalszej obsadzie panie: H. Buczyńska, M. Domańska, M. Kłopotowska, H. Kamińska, H. Parysińska, oraz pp. Al. Bogumiński, St. Groński, J. Klimaszewski, Julian Krzewiński, H. Dereń. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.

Do piątku włączono ostatnie przedstawienie „Pani Natura”.

Dzisiejszy koncert w radio

Dnia 21 września o godz. 19.00 pierwszy raz po przerwie wakacyjnej śpiewać będzie w radio Michał Zabęda - Sumicki. W dniu tym wystąpi również o godz. 21.10 Margerita Trombini - Kazuro. Artystka wykona utwory Chopina. Koncert ten transmitują oprócz rozgłośni polskich rozgłośnie: wiedeńskie i Deutschlandsender.

Z książek

„Drogi Żelazne Rzeczypospolitej” inż. J. Ginsbert, wyd. M. Arcta.

Cykl „Polska w pracy” zdobył sobie już powszechne uznanie na rynku księgarskim i wśród szerokiego kręgu czytelników. Poważne znaczenie dydaktyczne czynią też rodzaj biblioteczki encyklopedycznej, stanowiącej zamkniętą całość.

Obecnie w cyklu tym ukazała się praca inż. J. Ginsberta p. t.: „Drogi Żelazne Rzeczypospolitej”. Autor, znany ze swych prac literackich zarówno, jak i z długoletniej propagandy naszej marynarki wojennej, tym razem sięgnął do dziedziny kolejnictwa, które zresztą zna dobrze od dawna.

Ostatnia praca inż. Ginsberta — „Drogi Żelazne Rzeczypospolitej” ma za cel „nie nudzić — uczyć”. Autor pragnął książką swą uczynić jak najwięcej dobrego. Daje więc materiał przystępny, ciekawy i nie przeciążony stroną techniczną. Książkę czyta się jak powieść. Czytelnik bez trudu zaznajamia się z kolejnictwem swego

kraju, z każdym działem tej ogromnie ważnej dziedziny w życiu państwa i narodu.

ABC sportowe

Po raz jedenasty Polska — Jugosławia Czy weźmiemy rewanż za Nemców?

Pilkarska reprezentacja Polski po fatalnej porażce z Niemcami w Kamienicy 1:4, będzie miała okazję rehabilitowania się i pokonania w Warszawie przeciwnika, może mniej groźnego, ale jednak zajmującego coraz więcej równowagę. W hierarchii piłkarskiej, co Polska. Przeciwnikiem tym będzie reprezentacyjna „jedenastka” Jugosławii.

Boje piłkarskie między Polską a Jugosławią mają już szesnastoletnią tradycję, a obecne spotkanie jest je-

denastym meczem obu państw, przy czym każde zainkasowało po 5 zwycięstw i po 5 porażek. Polska strzeliła 27 bramek, a 26 razy piłka trzępotała w naszej siatce.

Pierwszy mecz Polska-Jugosławia odbył się w Zagrzebiu w r. 1922 i zakończył się ładnym zwycięstwem Polski 3:1. Jugosławia rewanżuje się w następnym roku zwycięstwem w Krakowie 2:1.

Następuje 7-letnia przerwa, wreszcie w 1931 r. dochodzi do ponownego spotkania w Poznaniu, które wygrywamy wysoko 6:3. Następnie teraz seria zwycięstw Polski: w r. 1932 w Zagrzebiu 3:0 i w r. 1934 4:3 w Warszawie. W tym samym roku drugie spotkanie rozegrane w Belgradzie kładzie kres naszym zwycięstwom. Przegrywamy 4:1. Następna porażka, to rok 1935 — mecz w Katowicach 3:2. I wreszcie znowu mecz w Belgradzie w r. 1936 przegrany w katastrofalnym stosunku 9:3.

W rozgrywkach o mistrzostwo świata znowu spotykamy Jugosławię jako naszego przeciwnika. W 1937 r. w Warszawie niespodziewanie reprezentacja Polski odnosi wysokie zwycięstwo 4:0. W bieżącym roku drużyna nasza wyjeżdża na rewanż do Belgradu i po równorzędnej walce przegrywa 0:1.

Tak więc spotkanie niedzielne rozpocznie nową serię boju polsko-jugosłowiańskiego. Dotychczasowe spotkania wypadły remisowo.

Drużyna Jugosławii przechodzi o-

becnie duży spadek formy. Starzy gracze, jak Glazer, Sipos zastarli się, młodzi jeszcze nie znajdują się w swej szczytowej formie. Gdyby więc drużyna polska grała chociażby tak jak na wiosnę w Belgradzie, można byłoby być spokojnym, że własne boisko i własna publiczność dadzą jej zwycięstwo.

Niestety jednak, niedzielny mecz z Niemcami wykazał, że i reprezentacji Polski przydałby się dopływ świeżej krwi, że gracze są zmęczeni ciężkim sezonem międzynarodowym i ciężkimi walkami ligowymi, że wreszcie, co jest bodaj najgroźniejsze, reprezentacja Polski obecnie nie ma w sobie ducha walki. Dlatego też mecz niedzielny jest bardzo ciężki i chuci „papierowo” biorąc — powinnością go wygrać, to jednak i porażka nie jest wykluczona.

Drużyna polska występuje prawie w takim samym składzie, jak w Kamienicy, jedynie chorego Dytkę zastąpił Piel II, a atak poprowadzi Korbas. Co do tego ostatniego, to mamy duże zastrzeżenia. Boimy się, że okazje jeszcze gorszym niż Peterek, lub Szerlek. Najlepszy byłby bodaj Wostal. Ostatecznie więc grają: Madejski, Galecki, Szczepaniak, Odra, Nyc (chyba dla tego, że lepszemu na razie nie ma), Piel II, Piel I, Piontek, Korbas, Wilimowski, Wodarz.

Jugosławia występuje w składzie: Glazer, Hugi, Matosic, Lechner, Jazbinsek, Kokotowic, Sepon, Lesnik, Woli, Antokowic, Welker.

Sędziować będzie Szwed Eklund.

xOx

Węglarczyk rzuca młotem 49,51 m. Pogoń najlepszym klubem śląskim

W Chorzowie odbył się sześciomecz lekkoatletyczny klubów Śląska, w którym brały udział: Pogoń Katowice, Stadion Chorzów, KPW Katowice, Sokół Krywałd, Sokół Czeladź i Z. S. Katowice. Każda z tych drużyn stawiała do każdej konkurencji jednego zawodnika. W ogólnej klasyfikacji pierwsze miejsce zdobyła katowicka Pogoń, osiągając 91 pkt. i zdobywając po raz drugi nagrodę przechodnią miejskiego komitetu W. F. i P. W. w Chorzowie, 2) KPW Katowice i Sokół Krywałd po 87 pkt., 3)

Stadion Chorzów 73 pkt., 4) Sokół Czeladź 36 pkt., 5) Związek Strzelecki Katowice 16 pkt.

Jednocześnie w tych zawodach punktowano trzy pierwsze miejsca według tabeli fińskiej, celem wyłonienia najlepszego wyniku zawodów.

Pierwsze miejsce zdobył Węglarczyk za zwycięstwo w rzucie młotem, osiągając 88,78 pkt. (wynik 49,51 m.), drugie miejsce zajął Sznajder (3,94 w skoku o tyczce) przed Muchą (3,70).

RADIO

SKODA DN. 21. 9.
6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”.
6.30 Muzyka (pięty). 6.45 Gimnastyka.
7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka poranna. 8.00 Audycja dla szkół.
11.00 Sluchowisko dla dzieci. 11.25 Muzyka baletowa (pięty). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja dla młodzieży. 15.15 Audycja dla dzieci. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Koncert rozrywkowy. 16.45 Odczyt. 17.00 Muzyka taneczna. 18.00 Pog. ogólna. 18.10 Recital skrzypcowy Zdzisława Hoesnera. 18.45 Fragment powieści 19.00 Śpiewa Michał Zabęda. 19.30 Pogadanka. 19.30 Koncert rozrywkowy. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka. 21.00 Audycja dla wsi. 21.10 Koncert Chopinowski. 21.50 Wiadomości sportowe. 22.00 Koncert kameralny. 22.35 Przegląd prasy. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego.

NAJCIEKAWSZE AUDYCJE
16.45 Wojsko sewskie po „czystkach” odczyt.
18.10 Recital skrzypcowy Zdzisława Hoesnera.
21.10 Koncert chopinowski.

WARSZAWA II.
13.00 Koncert rozrywkowy (pięty). 14.05 Pieśń Schuberta i Schumana (pięty). 15.00 Wiadomości sportowe. 15.05 Trio Polskiego Radia. 17.00 Pogadanka. 17.10 Poezmy symfoniczne. 18.10 Muzyka taneczna (pięty). 22.00 Przegląd kulturalny. 22.15 Muzyka taneczna (Kopala). 22.55 Muzyka lekka (pięty).

STACJA KRÓTKOFALOWA
0.20 „Na swoją nute”. 0.50 Pogadanka. 1.00 Muzyka ludowa i taneczna. 2.00 Zespół Pawła Ryśna.

xOx

Notowania giełd warszawskich

GIEŁDA PIENIĘŻNA

Dewizy: Holandia 287.90; Berlin kupno 212.54; Bruksela 89.70; Gdanisk 100.00; Kopenhaga 114.65; Londyn 25.67; Mediolan 27.98; Nowy Jork 5.31 i pół; Nowy Jork (kabel) 5.31 i trzy czwarte; Oslo 129.00; Paryż 14.41; Praga 18.33; Sztokholm 132.40; Zurych 120.50.

Papiery procentowe: 3 proc. poź. inwest. I em. 81.50 — 80.50, II em. 81.50; 4 proc. państw. poź. prem. dolarowa 41.00; 4 proc. poź. konsolidacyjna 64.50; 4 i pół proc. poź. wewn. państw. 63.75.

8 proc. L. Z. i oblig. Komun. Banku Gosp. Kraj. 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. i oblig. Komun. Banku gosp. kraj. 83.25; 8 proc. L. Z. Banku rolnego 94.00; 7 proc. L. Z. Banku rolnego 83.25; 5 i pół proc. L. Z. i oblig. Komun. Banku gosp. kraj. 81.00; 8 proc. oblig. budowlane Banku gosp. kraj. 93.00; 8 proc. L. Z. ziemskiej dolar. gwar. kupon 58.49.

5 proc. L. Z. Warszawy (1933 r.) 71.00 — 71.50 (1936 r.) (po 1.000 zł.) 71.00; 5 proc. L. Z. Łodzi (1933 r.) 63.75 — 64.00.

Akcie: Bank Polski 122.25 (mien-

ne 121.25); Warsz. Tow. Fabr. Cukru 37.50 — 37.75; Węgiel 34.00 — 34.50; Lilpop 78.00 — 78.50; Modrzew 17.50; Norblin 90.00; Ostrowiec 57. — 58; Starachowice 40.25 — 41.00.

Tendencja dla dewizy mocniejsza, dla pożyczek państwowych, dla listów zastawnych i dla akcji słabsza, pod koniec mocniejsza. W obrotach prywatnych 3 proc. renta ziemiska (1.000 zł.) 50.50 — 50.00; (500 zł.) 55.50.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Pszennica jednolitą nową 20.50 — 21.00, żyte nowe 13.75 — 14.50, jęczmień nowy 15.25 — 15.75, owies I st. 15.00 — 15.50; rzepak oławy 43.50 — 44.50, wyka oława 75.00 — 80.00; mąka pszenna gat. I 39.00 — 42.00, gat. II 30.00 — 32.00; żyt. gat. I 25.25 — 26.00, gat. II 18.00 — 18.50; żytnia razowa 19.00 — 19.50, ostryby pszenne grube 11.00 — 11.50, średnie 10.25 — 10.75, 10.25 — 10.75, żytnie 8.75 — 9.25; makuchy lne 19.50 — 20.00; makuchy rzepak 12.75 — 13.25; srut sowy 22.25 — 23.75; siano prasowane 7.25 — 7.75; słoma prasowana 5.25 — 5.75.

Radio na wystawie szpitalnictwa

Wśród działów wystawy szpitalnictwa, o której pisaliśmy przed paru dniami znalazło się również i radio, reprezentowane przez stoisko Polskiego Radia. Na stoisku tym w plastyczny i efektowny sposób przedstawiono działalność charytatywną naszej radiofonii, tak szeroko rozwiniętą dzięki inicjatywie i wysiłkom twórcy „Radio chorym” księdza kan. Michała Rękasza.

Ośrodkiem zainteresowania zwiedzających jest ujęta w formie dioramy sala radiofonizowanego szpitala z modelami łóżek i figurkami chorych i pielęgniarki. Odbiorniki radiowe i mikrofony łączą symbolicznie świat chorych z ujętym ciekawie, a efektownie w postaci wielkich pianin, bogatym i bujnym życiem całego świata; obok tych plansz ciekawa statystyka dopełnia przeglądu pracy radia w tej ważnej dziedzinie.

Rozporządzenie o szyldach nie dotyczy aptek

Na podstawie prawa przemysłowego, władze administracyjne nakazały przedsiębiorstwom przemysłowym i handlowym, czynnym w Warszawie, wywieszenie szyldów, ujawniających nazwiska właścicieli oraz orzekających rodzaj przedsiębiorstwa.

Zarządzenie to nie dotyczy aptek, które są wyłączone z podziału prawa przemysłowego. Niemniej jednak apteki, zarejestrowane w Sądzie Okr., winny używać oznaczeń, zgodnych z brzmieniem zgłoszonej do rejestru firmy.

Ponieważ jednak aptek żydowskich jest nie mało, przeto brak nazwiska właściciela może wprowadzić w błąd klientów. Byłoby więc wskazane, ażeby skoro odnośne przepisy tej sprawy nie regulują, sami właściciele aptek polskich informowali odpowiednio szyldki informację, np. tabliczki „Związku Polskiego”.

Nowy pisarz hipoteczny w Warszawie

Odwolany został ze stanowiska pisarza hipotecznego w Hipotece Miejskiej Sądu Okr. w Warszawie sędzia stołeczny Sąd Apel. Czesław Muraszkowski. Na jego miejsce delegowano sędziego Sądu Najwyższego, Kazimierza Bzowskiego.

Przed doniosłymi wydarzeniami

Nowe spotkanie Chamberlaina z Hitlerem

przypuszczalnie nastąpi we środę

LONDYN, 19. 9. Gabinet brytyjski na posiedzeniu, odbytym dziś przed południem zatwierdził propozycję, do których doprowadziła wczorajsza konsultacja francusko - brytyjska.

Jak wiadomo, propozycje te po zatwierdzeniu ich również i przez gabinet francuski, doręczone zostały przez posła brytyjskiego i francuskiego w Pradze. Benesowi o godz. 5-ej po południu.

Premier Chamberlain oczekuje obecnie odpowiedzi czeskiej, od której do pewnego stopnia uzależnione są jego dalsze plany w związku z zamierzonym spotkaniem z Hitlerem w środę w Godesberg nad Renem.

Na podstawie wiadomości jakie przeniknęły z wczorajszych narad brytyjsko - francuskich okazuje się, że ze strony angielskiej pojawiła się tendencja szerszego załatwienia sprawy czeskiej, t. j. jednakowego uregulowania dla wszystkich narodowości zamieszkujących republikę czechosłowacką bez jakiegokolwiek dyskryminacji. Natomiast tendencja Francji była zgodna na odstąpienie Sudetów Rzeszy z wyeliminowaniem zagadnienia innych narodowości.

24 godziny

LONDYN, 19. 9. W kołach politycznych twierdzą, iż zwrócono się do rządu czechosłowackiego z prośbą, by w ciągu 24 godzin udzielił odpowiedzi na demarchę, dokonaną dzisiaj rano przez przedstawicieli Wielkiej Brytanii i

Francji, w związku z decyzjami, powziętymi w Londynie. Okres 24 godzin wyznaczono, by nie opóźnić wyjazdu Chamberlaina do Niemiec w celu wznowienia rozmów z kanclerzem Hitlerem.

Nastroje w Czechosłowacji

PRAGA, 19. 9. Jak dotychczas, nie daje się zauważyć w stosunku sfer oficjalnych i prasy większych symptomów zrozumienia konieczności ustępstw w kierunku propozycji londyńskich. Jedynie w wydanej dziś odezwie do ludności, w której rząd twierdzi, że rozpatruje z punktu widzenia interesów państwa propozycje W. Brytanii i Francji, koła polityczne dopatrują się ze strony rządu praskiego możliwości analizy propozycji wielkich mocarstw.

Jeśli idzie o nastroje społeczeństwa, to należy stwierdzić, że utrzymała się coraz bardziej przekonanie o nieuniknionej wojnie czesko - niemieckiej. Nadzieje na pomoc brytyjską i francuską spadły do minimum.

W niektórych kołach politycznych krąży pogłoski o możliwości ustąpienia gabinetu Hodży i o stworzeniu rządu, opartego o wojsko.

Spotkanie

Chamberlain — Hitler

LONDYN, 19. 9. „Press Association” donosi, że po posiedzeniu rady gabinetowej premier Chamberlain telegrafował do

Berchtesgaden z zapytaniem, kiedy mógłby odbyć drugą rozmowę z kanclerzem Hitlerem. Chamberlain gotów jest do odjazdu nie-

zwłocznie po otrzymaniu odpowiedzi.

Spotkanie to przypuszczalnie nastąpi we środę.

„Straż czerwona” hula

Czesi fortyfikują granicę

„Strajk podatkowy” ogłosili Niemcy Sudeccy

LANDESHUT, 19. 9. Według relacji uchodźców z czeskich okrugów pogranicznych sytuacja w Sudetach staje się coraz bardziej naprężona. Oddziały czeskiej „straży czerwonej” uzbrojone w granaty ręczne przeprowadzają rewizje domowe w mieszkaniach wybitniejszych członków partii niemieckiej - sudeckiej. W wielu wypadkach mieszkania zostały zdemolowane.

W miejscowości Albendorf straż czeska strzelała do kobiet i dzieci, usiłujących schronić się na terytorium niemieckie. Okolice miasta Trautenau są zarzucone ułotkami komunistycznymi. Do Trautenau przybyły liczne oddziały wojskowe.

W pobliżu Petersdorf prowadzone są prace fortyfikacyjne.

Z pogranicza węgiersko-czechosłowackiego donoszą, o gorączkowych pracach fortyfikacyjnych po stronie czechosłowackiej wzdłuż granicy.

Strajk podatkowy

PRAGA, 19. 9. Ludność terytoriów sudeckich przestała na znak protestu przeciwko metodom terrorystycznym rządu czeskiego płać podatki i rozpoczęła „strajk podatkowy”. Z Pragi donoszą, że w wielu innych okęgach położonych na terytorium czechosłowackim ludność niemiecka przyłączyła się do „strajku” Niemców sudeckich.

Zamknięcie granicy czesko-węgierskiej

BUDAPEST, 19. 9. Specjalny korespondent dziennika „8 Uhr Blatt” wysłany na pogranicze węgiersko - czechosłowackie donosi, że czeskie straż graniczne zamknęły wszystkie przejścia graniczne z Czechosłowacją do Węgier. Kilkaset rolników węgierskich, posiadających część swych gruntów na terytorium cze-

skim w Czechosłowacji, pozabawionych zostało w ten sposób możliwości wykonania niezbędnych prac rolnych.

Samolot czeski nad terytorium Rzeszy

BERLIN, 19. 9. W poniedziałek o g. 14.15 samolot czeski przeleciał nad terytorium Rzeszy ponad Zinnwald. Przez pewien czas samolot ten krążył nad wspomnianą miejscowością w wysokości 300 — 400 m. Odległość od granicy czeskiej wynosiła mniej więcej 2000 m. Po przelecie trwającym około 10 minut nad terytorium niemieckim, samolot powrócił do Czechosłowacji.

Dalsze akty terroru

BERLIN, 19. 9. Prasa niemiecka przytacza w dalszym ciągu cały szereg aktów terroru, stosowanego przez władze czeskie wobec Niemców sudeckich, stwierdzając równocześnie, że w całym kraju panuje niesłychany zamęt i dezorganizacja, którą potęguje uprawiana na wielką skalę propaganda komunistyczna.

W okolicy Grottau ostrzelali żołnierze czescy z karabinów maszynowych grupę Niemców sudeckich, usiłujących przejść granicę, raniąc ciężko kilku spośród nich. Kilka kul czeskich uszkodziło budynek niemieckiego dworca kolejowego w Ullersdorfie.

Z opowiadań uchodźców sudecko-niemieckich, którzy przekroczyli granicę niemiecką w okolicy Glatz, wynika niezbieżnie współpraca czeskich władz z organizacjami komunistycznymi.

Robotnicy czescy, którzy prawie wszyscy są komunistami, porzucili pracę i zajmują się agitacją i dostarczaniem broni dla swych bojówek.

Napiw uchodźców z obszaru sudecko - niemieckiego do Niemiec wzrasta z każdą chwilą, mi-

Wzrost religijności w Z. S. R. R. Przeciwdziałanie władz

MOSKWA, 19. 9. Wobec wzrostu nastrojów religijnych wśród ludności w ZSRR, a także i wśród żołnierzy armii czerwonej, w wojsku sowieckim wzmożono propagandę antyreligijną. Każdy z okęgów wojskowych otrzymał obecnie szereg filmów antyreligijnych, które wyświetlane będą w kinach wojskowych.

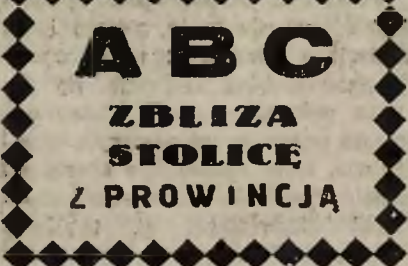
Oto parę tytułów tych filmów: „Mit o Chrystusie”, „Pochodzenie człowieka”, „Nauka i religia o pochodzeniu i budowie świata”, „Bajka o popie i głupim robotniku”.

Samochód z policją żydowską najechał na minę

JEROZOLIMA, 19. 9. Na szosie Jaffa — Haifa w pobliżu Tel

Avivu samochód z patrolem policjantów żydowskich najechał na minę. Wybuch miny zniszczył samochód całkowicie. Trzech policjantów zginęło, 6 zaś odniosło rany.

W Jerozolimie zastrzelono policjanta Araba. Donoszą tu, że władze postanowiły zlikwidować szereg stałych posterunków policyjnych we wsiach.

Krwawe boje rozpoczęły się nad rzeką Ebro

SALAMANKA, 19. 9. Według ostatnich doniesień kwatery głównej wojsk gen. Franco na froncie rzeki Ebro rozpoczęły się na nowo w dniu wczorajszym krwawe boje. Ataki wojsk narodowych wymierzona są na pozycje górskie dominujące drogi Fatarella i Venta Campesinos, z których

najważniejsza znajduje się jeszcze w rękach wojsk czerwonych, które przeprowadziły tam bardzo znaczne umocnienia. Walki na tym odcinku nabierają coraz bardziej charakteru walk pozycyjnych, przy czym znaczny bardzo jest udział artylerii i lotnictwa.

Nocy ubiegłej pomimo kontrataku wojsk czerwonych piechoty wojsk narodowych, po odpowiednim przygotowaniu terenu przez artylerię i operacje lotnicze posuwały się znacznie naprzód, zdobywając szereg pozycji i linii okopów.

Wojska narodowe w dalszym ciągu niszczą obiekty obronne wojsk czerwonych. Dzisiaj rano wojska narodowe posunęły się o 6 km. wzdłuż drogi, łączącej Pinnell i Tortosę.

Japończycy złamali opór

wojsk chińskich pod Leiszan

TOKIO, 19. 9. Wojska japońskie, operujące na północ od rzeki Yangtse, posuwają się w kierunku Hankau dwiema drogami. Jedną z kolumn idzie na Kuzih, drugą po zajęciu Pancezau podąża w kierunku zachodnim.

Oddziały japońskie, które po przejściu granicy, weszły do prowincji Hupeh po złamaniu oporu chińskiego pod Leiszan, zajęły wyniosłości Ing-pailao i Czangling. Chińczycy wyco-

fują się w kierunku Tafengling i Muszihang.

TOKIO, 19. 9. Samoloty chińskie, które udały się by zbombardować Liucau w prowincji Kwangsi, były ostrzeliwane po drodze przez przeciwlotnicze baterie chińskie. Eskadrę chińską artylerzystów chińscy przez pomyłkę wzięli za eskadrę japońską. Z 16 samolotów 8 zostało zestrzelonych.

Kawaleria sowiecka

Przekroczyła granice mandżurska

TOKIO, 19. 9. Agencja Domei donosi z Charbina, że grupa 86-ciu kawalerzystów sowieckich przekroczyła na zachód od Manczuli granicę mandżurską, przenikając w głąb terytorium mandżurskiego. Żołnierze so-

wieccy ostrzelali graniczne patrole mandżurskie, które odpowiedziały ogniem karabinowym, odpierając najeźdźców. Po stronie mandżurskiej nie było żadnych strat.

Otrucie prokuratora sowieckiego Liczne aresztowania w Kijowie

MOSKWA, 19. 9. W Kijowie zmarł w tajemniczych okolicznościach zastępca prokuratora ukraińskiej republiki sowieckiej, Rudik. Według kursujących pogłoszek prokurator sowiecki został zatruty przez nieznanych sprawców. Rudik znany był na Ukrainie ze swej gorliwości w tępie-

niu opozycji i jako inicjator licznych procesów politycznych.

Tajemnicza śmierć Rudika wywołała wielkie poruszenie. W związku z tym sowieckie organy bezpieczeństwa dokonały licznych aresztowań w Kijowie wśród współpracowników prokuratury.

Panikę wśród ludności

wywołały ćwiczenia czołgów sowieckich

MOSKWA, 19. 9. Na terenie kijowskiego okęgów wojskowego odbyły się wielkie ćwiczenia sowieckiej broni pancerniej. Podczas ćwiczeń wypróbowano sprawność broni przeciwpancernej. Ćwiczenia czołgów odbywały się w okolicach Winnicy w obecności dowódcy kijowskiego okęgów wojskowego — Tymoszenki.

Ukazanie się znacznej liczby czołgów pod Winnicą wywołało prawdziwy popłoch wśród ludności, która ciągle znajduje się pod wrażeniem krwawych egzekucji, jakie miały miejsce niedawno w rejonie chmielnickim, gdzie przy

pomocy czołgów stłumiono rozruchy chłopskie.

Dyr. Potocki ustąpił

KAP donosi: Jak się dowiadujemy, ustąpił już definitywnie ze swego stanowiska dyrektor departamentu Wyznań w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ. p. Franciszek Potocki. Nominaacja jego następcy ma być ogłoszona w czasie najbliższym.

Dyr. Franciszek Potocki nie pozostawia po sobie dobrego wspomnienia w społeczeństwie polskim.

Zydowskie modły

PARYŻ, 18. 9. W odpowiedzi na petycję, podpisaną przez wielką liczbę żydów, wielki rabin Francji Liber w porozumieniu z wielkimi rabinami Palestyny, W. Brytanii i innych krajów, wezwał wszystkich swych współwyznawców do modłów w dniu dzisiejszym za pokój świata i zbawienie Izraela.

Sowiety militaryzują

wszystkie dziedziny życia

MOSKWA, 19. 9. Wszystkie dziedziny życia są z ZSRR pospiesznie militaryzowane. Ostatnio rozpoczęto na dużą skalę przeprowadzać militaryzację kobiet. W fabrykach i kolechozach organizowane są oddziały kobiece, które przechodzą na równi z mężczyznami cały kurs przysposobienia wojskowego. Szkolenie kobiet odbywa się pod hasłem daleko posuniętej specjalizacji. Przygo-

towane są więc kadry spadochroniarzek, a nawet instruktorów kawalerii. dowódczyni karabinów maszynowych i t. d. Prócz tego szkolone są szeregi kobiet-instruktorów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej. Według sowieckich planów wojennych, kobiety na wielu odcinkach pełnić będą służbę wojskową na równi z mężczyznami.

REDAKCJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Telefon 666-62 (sekretariat) 666-66 (ogólny) 330-66 (Dział gospodarczy „Kronika Kupiecka”) Oddział miast ABC Nowy świat 15 i piętro tel 224-80 przyjmujące interesantów codziennie w godzinach 17.30 — 19.00

ADMINISTRACJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Tel 399-32 Kancel. — Prenumerata, Nowy świat 15 m. 1. i piętro, tel 224-40 Zarząd i Dział Ogłoszeń Nowy świat 15 m. 1. i piętro, tel 224-40 Konto PKO 23400 Poczta Konto Rozrachunkowe Nr 3 Skrzynka Poczta 745 Adres telegraficzny: ABC Warszawa

PREZYSTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 103 tel 111-44 Biuro czynne w godz 10-13 i 15-18 „romant. 27 Grudnia Włocławek, Cysanki 94 tel 133 Kallia Kłaznicza i tel 477 Katowice, ul. Sierowiejska 8

PRENUMERATA: miesięczna (z dostawą do domu) i na prowincji 3.30 miesięcznie; wydanie 8 wraz z dolicz. 20 Sienkiewicza 2 3.30 miesięcznie za granicą 4.00 Wyd 8 (z premią książkową) 6.50

Za zwrot nadesłanych a nie zamówionych reklamów redakcja nie odpowiada

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości i milimetra przez szerokość jednej szpalty (na wszystkich stronach po 5 szpalt) na 1-ej stronie — 1 zł. w tekście (wśród artykułów) 80 gr. w reklamach (wśród ogłoszeń) — 50 gr. na ostatniej stronie — 70 gr. W dodatku niedzielnym 70 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty i wyjaśnienia — 1.50 zł. opisy specjalne — 3 zł. sekarskie 30 gr. Drobne po 20 gr. za wyraz, duża litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy, tusty druk — podwójne Notatki reklamowe oznaczają się cyfrą (N.), a komunikaty — wyjaśnienia cyfrą (K.) Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada

Dział ogłoszeń: Nowy świat 15 m. 1. i piętro Biuro czynne od godz. 9 rano do 4 popoł. tel 224-40

Redaktor naczelny: dr. Tadeusz Gluziński

Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC” Sp. z ogr. odp. Oddział w „Drukarni Literackiej” Warszawa, Al. Jerozolimskie 121

Redaktor odpowiedzialny: Henryk Wysokiński